

Стаття посвячена аналізу умовий формування валеологической грамотности будущих социальных педагогов в период инновационных изменений системы высшего образования в Украине.

Article is devoted to the analysis of valeological literacy formation conditions of the future social teachers in innovative changes of higher educational system in Ukraine.

УДК 378.147:004

Мезенцева І. С.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І МІСЦЕ ВИКЛАДАЧА У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

У статті розглянуто проблему ефективності використання інформаційних технологій у навчальному процесі. Окреслені переваги інформатизації суспільства. Вказано на істотні зміни у викладацькій діяльності, місці й ролі викладача в навчальному процесі у зв'язку із застосуванням сучасних комп'ютерних і телекомунікаційних технологій у сфері освіти.

Постановка проблеми. Тенденції розвитку сучасного суспільства, його яскраво виражена інформатизація пояснюють необхідність усе більш широкого використання інформаційних технологій у сфері освіти. Сьогодні культурній людині незалежно від її професії та особливостей діяльності необхідно володіти уміннями роботи з електронними засобами обробки і передачі інформації.

Постіндустріальний стан людської цивілізації правомірно пов'язують з розвитком інформаційного суспільства – суспільства, рівень якого у вирішальній ступені визначається кількістю і якістю накопиченої інформації, її свободою і доступністю. Виникнення інформаційного суспільства нерозривно пов'язано з усвідомленням фундаментальної ролі інформації у суспільному розвитку, розглядом у широкому соціокультурному контексті таких феноменів, як інформаційні ресурси, нові інформаційні технології, інформатизація. Протягом останніх років пильна увага дослідників стала приділятися освітнім аспектам формування інформаційного суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У своєму дослідженні ми спиралися на методичні поради провідних вчених-мовознавців, психологів, педагогів, методистів (Л.С. Виготський, Л.Л. Коломенський, О.М. Леонт'єв, А.В. Комишева, О.Д. Ахметова, В.П. Беспалько, В.Ю. Ларінець та інші).

Формулювання цілей статті. Одним із головних напрямків процесу інформатизації сучасного суспільства є інформатизація освіти – процес забезпечення сфери освіти методологією й практикою розробки та використання сучасних або, як їх прийнято називати, нових інформаційних технологій (ІТ), орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання й виховання.

Виклад основного матеріалу. Реалізація процесу інформатизації освіти припускає:

- ◆ поліпшення якості навчання за допомогою більш повного використання доступної інформації;
- ◆ підвищення ефективності навчального процесу на основі його індивідуалізації та інтенсифікації;
- ◆ розробку перспективних засобів, методів і технологій навчання з орієнтацією на розвивальну, випереджальну і персоналізовану освіту;
- ◆ досягнення необхідного рівня професіоналізму в оволодінні засобами інформатики та обчислювальної техніки;

- ◆ інтеграцію різних видів діяльності (навчальної, навчально-дослідницької, методичної, наукової, організаційної) у рамках єдиної методології, заснованої на застосуванні інформаційних технологій;

- ◆ підготовку учасників освітнього процесу до життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства;

- ◆ підвищення професійної компетентності і конкурентноспроможності майбутніх фахівців різних галузей;

- ◆ подолання кризових явищ у системі освіти [4, с. 14].

Ретроспективний аналіз процесу впровадження і використання засобів обчислювальної техніки і комп'ютерних технологій в навчальному процесі дозволяє виділити три етапи інформатизації освіти (умовно названі електронізацією (кінець 50-х – початок 70-х років), комп'ютеризацією (середина 70-х років) та інформатизацією освітнього процесу (сьогодення)).

Саме сучасний період розвитку цивілізованого суспільства характеризує процес інформатизації, який означає глобальний соціальний процес. Його особливість полягає в тому, що домінуючим видом діяльності в сфері суспільного виробництва є збір, обробка, зберігання, передача й використання інформації. Ці процеси здійснюються на основі сучасних засобів мікропроцесорної та обчислювальної техніки, а також на базі різноманітних засобів інформаційного обміну. Процеси, що відбуваються у зв'язку з інформатизацією суспільства, сприяють не тільки прискоренню науково-технічного прогресу, інтелектуалізації всіх видів людської діяльності, але й створенню якісно нового інформаційного середовища соціуму, що забезпечує розвиток творчого потенціалу індивіда [2, с.65].

Як свідчать наукові дослідження сучасних педагогів, застосування нових інформаційних технологій навчання дозволяє якісно покращити навчальний процес. Про це йдеться у працях О.Д. Ахметової, В.П. Беспалько, В.Ю. Ларінець.

Розглянемо ефективність застосування нових інформаційних технологій на прикладі вивчення іноземних мов. Аналізуючи переваги роботи з мережею Інтернет пересвідчимося, що він сприяє навчальному процесу таким чином:

- ◆ спонукає студентів користуватися інформацією, що безпосередньо стосується їхнього особистого або професійного життя;

- ◆ надає студентам можливість мати зв'язки по всій Європі та світу;

- ◆ сприяє розвитку самостійності студентів;

- ◆ підвищує поінформованість щодо інших мов та культур, що вивчаються;

- ◆ завдяки наявності різноманітних типів текстів підвищує мовні компетенції;

- ◆◆◆ забезпечує розвиток усіх чотирьох мовних навичок – читання, письмо, говоріння, аудіювання;

- ◆ полегшує контроль – електронна доставка робіт та їх оцінювання [5, с.99].

Тобто ми бачимо всі переваги використання інформаційних технологій у процесі вивчення іноземних мов. Це дійсно допоможе студентам оволодіти мовою в повному обсязі, використовуючи сучасні, цікаві для молоді засоби. Але разом з тим постає питання про місце викладача у навчальному процесі, де перевагу надають інформаційним технологіям .

Аналіз основних педагогічних методів сучасної освіти, заснованих на комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях, показує, що зміст педагогічної діяльності в новій освітній системі істотно відрізняється від традиційної. Отже, концепція викладання іноземних мов за підтримки інформаційних технологій вимагає від викладачів підходити до цього процесу по-новому.

По-перше, значно ускладнюється діяльність із розробки курсів, оскільки швидко розвивається її технологічна основа. Вона вимагає від викладача розвитку спеціальних

навичок, прийомів педагогічної роботи. Необхідне чітке виділення головних і другорядних моментів у дисципліні, диференціація матеріалу за ступенем складності.

По-друге, особливість сучасного педагогічного процесу полягає в тому, що на відміну від традиційної освіти, де центральною фігурою є викладач, центр ваги при використанні нових інформаційних технологій поступово переноситься на студента, котрий активно будує свій навчальний процес, вибираючи певну траєкторію в розвиненому освітньому середовищі. Тут виникає важлива функція викладача – підтримати студента в його діяльності, сприяти його успішному просуванню в мережі навчальної інформації, полегшити вирішення виникаючих проблем, допомогти освоїти більшу й різноманітну інформацію.

По-третє, викладання навчального матеріалу, що припускає комунікацію викладача й тих, хто навчається, вимагає в сучасній освіті більше активних та інтенсивних взаємодій між ними. Тому індивідуальне навчання за допомогою комп'ютера більш доцільне в порівнянні з навчанням у традиційному класі, де переважає узагальнений зворотній зв'язок учителя з усім класом, а взаємодія вчителя з жремим учнем досить слабка. Сучасні комунікаційні технології дозволяють зробити таку взаємодію більш активною, але це вимагає від викладача спеціальних додаткових зусиль [4, с. 16].

Таким чином, у зв'язку із застосуванням сучасних комп'ютерних і телекомунікаційних технологій у сфері освіти відбуваються істотні зміни у викладацькій діяльності, місці й ролі викладача в навчальному процесі, його основних функціях. У якості першорядних можна відзначити наступні зміни:

- ◆ ускладнення діяльності з розробки курсів;
- ◆ необхідність спеціальних навичок і прийомів розробки навчальних курсів;
- ◆ посилення вимог до якості навчального матеріалу;
- ◆ зростання ролі того, кого навчають, у навчальному процесі;
- ◆ посилення функції підтримки студента;
- ◆ можливість зворотного зв'язку викладача зі студентом.

Зазначимо, що для отримання якісних результатів освіти з використанням

ІТ участь викладача також дуже важлива. Для ефективності навчання за даними технологіями викладач має усвідомлювати найважливіші задачі інформатизації освіти:

- ◆ підвищення якості підготовки фахівців на основі використання в навчальному процесі сучасних інформаційних технологій;
- ◆ застосування активних методів навчання, підвищення творчої та інтелектуальної складових навчальної діяльності;
- ◆ інтеграція різних видів освітньої діяльності (навчальної, дослідницької тощо);
- ◆ адаптація інформаційних технологій навчання до індивідуальних особливостей того, кого навчають;
- ◆ розробка нових інформаційних технологій навчання, що сприяють активізації пізнавальної діяльності того, кого навчають, і підвищенню мотивації на освоєння засобів і методів інформатики для ефективного застосування в професійній діяльності;
- ◆ забезпечення безперервності і наступності в навчанні;
- ◆ розробка інформаційних технологій дистанційного навчання;
- ◆ удосконалення програмно-методичного забезпечення навчального процесу;
- ◆ впровадження інформаційних технологій навчання в процес спеціальної професійної підготовки фахівців різного профілю.

Отже, звернімо увагу на те, що метою сучасної освіти є формувати не лише носія знань, а й творчу особистість, здатну використовувати отримані знання для конкурентоспроможній діяльності у будь-якій сфері суспільного життя. Саме запровадження інформаційних технологій під вдалим керуванням викладача нової спеціалізації навчальним процесом надає змогу досягти цієї мети.

Література:

1. Бориско Н. Ф. Тенденции развития учебно-методических комплексов с учетом новых информационных и коммуникационных технологий (Интернет) // іноземні мови. – 2001. – №3. – С.19-21
2. Клименко А. Педагогічний зміст роботи сучасного вчителя іноземної мови в інтернеті // Іноземні мови. – 2007, – №3. – С.63-67
3. Ларінець В. Ю. Комп'ютерні технології: Впровадження в навчальний процес // Освіта. – 2002. – №18-19. – С. 15-17
4. Олейник Д. Ю. До проблеми місця вчителя у сучасній освіті у зв'язку з використанням інформаційних технологій // Іноземні мови. – 2007. – №5. – С. 12-18
5. Токменко О. Інформаційні технології у викладанні іноземних мов: сьогодні і скрізь // Іноземні мови. – 2006. – №4. – С.98-100

В статье рассмотрена проблема эффективности использования информационных технологий в образовательном процессе. Описаны преимущества информатизации общества. Указано на существенные изменения в работе преподавателя и его роли в образовательном процессе в связи с применением современных компьютерных и телекоммуникационных технологий.

The article problem is effective usage of information technologies in education. The advantages of society informatization are described in the article. It is stressed on the changes in teachers⁴ work and their role in educational process which are connected with the usage of information technologies.,

УДК 378.504-057.87

Ковальчук О. С.

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті розглядаються актуальні проблеми і основні напрями реформування системи освіти в Україні в умовах інноваційних процесів в навчальних закладах, що проявляються на різних рівнях менеджменту: міністерському, директорському, вчительському (викладацькому). Автор наводить приклади та дає пропозиції щодо успішної форми реалізації державного проекту „Рівний доступ до якісної освіти в Україні”.

Постановка проблеми. Початок ХХІ століття в Україні визначається вагомими змінами у політичній, економічній та соціальній сфері. Суспільство почало усвідомлювати принципово нову роль освіти в сучасному інформаційному світі. У зв'язку з цим вона стала в Україні, як і у розвинених європейських країнах, важливим чинником політики [1; 4]. Вектор політики нашої держави спрямований на подальший розвиток національної системи освіти, що адаптована до умов соціально орієнтованої економіки, а також на інтеграцію в європейське та світове співробітництво [2; 4].

Але загострення соціально-економічних проблем у багатьох державах світу відгукнулися кризовими явищами не лише в економіці країни, але й в українській освіті. Ринкові відносини в системі освіти викликали зниження її якості. Окрім неналежного фінансування з боку держави, має місце погіршення освіти ще й у зв'язку з соціальною диференціацією населення, а також пониження статусу вчителя.

Адаптація навчальних закладів до існуючої ситуації та подолання негативних тенденцій у діяльності установи, підвищення якості послуг, які вони надають, прямо залежить від умілого управління, що тяжіє до інноваційної політики, політики перетворень. Сучасний менеджмент освіти спрямований на впровадження новітніх технологій для забезпечення конкурентноздатності на освітньому ринку та для надання